

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se însoțiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	---

„Hristos, Regele, Națiunea“

Politica, arta de a governa, trebuie să aibe la temelie ei o etică. Numai o etică, desigur superioară, garantează viabilitatea acelei politici și a însăși poporului asupra căruia se aplică.

Etica creștină dela început a revoluționat temelile statelor înlocuind hibrizenia unor virtuți de suprafață cu tăria frumuseții ei, împrumutată din nota universalității și eternității creștinismului.

Astăzi caracterul dominant în structura statelor, ca și cel din exercițiul vieții de stat — ce se chiamă politica lui — este cimentat din principiile acestui creștinism. Ici-colo două sau trei state ale bătrânei Europe, escitate de vizionarismul eretic al conducătorilor săi actuali încearcă altă consistență. Desigur însă că infructuos, deoarece soarta și viața unui stat, cu atât mai mult a regimului său dela un moment dat, e puternic condiționat de izvorul creștin ce-i alimentează ființa.

Deviza „Hristos, Regele, Națiunea“ a noului nostru guvern, la care distinsul său membru dl prof. I. Lupaș insistă în preafrumoasa scrisoare trimisă din pragul guvernării tuturor chi-riarhilor români, *este* dar mai ales *trebuie să devină* o realitate astăzi în țara noastră.

E un act de curaj? Indesebi față cu orientarea spre păgânism a Germaniei, sau în vecinătatea nemijlocită a Rusiei besbojnice?! Nici de cum! E un fapt normal, simțit de toți Românii, conștient sau inconștient mărturisit de ei, dar prea puțin aplicat în viața noastră publică.

Iată-o pe cea dintâiu, aceea în care se resfrânge tot conținutul cuvântului Hristos: Biserica, depozitara comorilor Lui! Cine nu vrea să vadă prin muncă, deci prin aportul ei, prin prestața ei, această biserică ca pe o *supremă*

reprezentantă a forței generatoare de viață morală? Cine nu o vrea *integrată în permanenta ei misiune creatoare și purificatoare?!* Și mai ales: o **preoțime luptătoare încadrată ca factor esențial în organizațiunea de Stat, conform tradiției românești și cerințelor etice ale unei temeinice așezări naționale?!!**

Fără îndoială, convingeri și respectiv dezi-derate ca acestea am avut toți totdeauna; biserica n'a fost de noi un moment înțeleasă altfel în viața noastră, și un moment ea și preoțimea ei nu s'au comportat altfel în complexul vieții noastre naționale — dar până astăzi, până la ministrul Ioan Lupaș nu i-a fost dat măcar să vadă în România modernă încurajare pe acest drum ideal! Căci ce-a însemnat bucuria bisericii și a clerului ei ori decâte ori în timpul din urmă a reușit să captureze pe seama ei nu un drept, ci o bunăvoință, un sprijin moral — dacă nu o situație de cenușotcă fericită și numai când stăpânul îi aruncă o privire?! Ce a însemnat până mai deunăzi preotul alta decât „popa“ față de care ai atenție doar în epoca de alegeri, iar de aci încolo supraevaluând ori căruia din ei și chiar tagmei întregi pe Petrache Lupu dela Maglavit?! Nu, viața noastră bisericească și rostul ei purificator în organismul națiunii au fost sistematic privite peste umăr. Dușmanii bisericii, dușmanii nației în atitudinea lor au fost încurajați de lașitatea noastră. Au avut concursul ei nelimitat.

Dar, pare-se că astăzi ne apropiem de scadență. Scrisoarea dlui ministru al Cultelor, care este și preot, ca o revelație, ca o piatră de hotar ne indică drumul bun, corect, pentru o pulsație liberă a organismului nostru dornic de zări luminoase.

Se aude și se înțelege de noi?!

Publicăm în întregime textul scrisorii d-lui Ministru Prof. Dr. Ioan Lupaş:

Prea Sfinţite Părinte,

Luând conducerea Ministerului Cultelor şi Artelor, primul meu gând se îndreaptă în chip firesc către căpeteniile bisericilor creştine ale Ţării noastre. Majestatea Sa Regele ne-a îndreptat frânele guvernării pentru a realiza o operă de consolidare morală şi de înălţare sufletească a Ţării şi a Naţiunii. Deviza noastră: „Hristos, Rege, Naţiune“ ne-a fost indicată ca temei de guvernare prin însuşi cuvântul rostit de Majestatea Sa cu prilejul depunerii jurământului şi Noi, încălzii de acest înălţător îndemn regal, ne adresăm cu sufletul vibrând de această îmbărbătare, către toţi cei cu importante rosturi de îndrumare şi de răspundere în viaţa spirituală a milioanei de suflete creştine din cuprinsul României.

Vom activa cu toată energia în spiritul programului naţional-creştin.

Vrem, ca la baza Statului român să fie aşezat principiul spiritual al Creştinismului.

Vrem ca Biserica Naţională să fie considerată ca suprema reprezentantă a forţei generatoare de viaţă morală.

Vrem să impunem spiritului public ordinea morală întemeiată de doctrina Evangheliei lui Hristos.

Vrem să reintegrăm Biserica noastră în permanenta ei misiune creatoare şi purificatoare.

Vrem o preoţime luptătoare încadrată ca *factor esenţial* în organizaţiunea de Stat, conform tradiţiei româneşti şi cerinţelor etice ale unei temeinice aşezări naţionale.

Creştinismul face parte organică din sufletul poporului românesc, care va primi deci cu inima deschisă şi cu dreaptă înţelegere năzuinţele, pentru realizarea programului nostru, chemat a contribui să întărească credinţa în inimi şi să consolideze Biserica noastră naţională, care este temelia vieţii spirituale a României.

Vom avea în acelaş timp neîntreruptă soliditate pentru toate celelalte biserici creştine pentru ca împreună să ne apropiem de idealul regenerării morale a tuturor fiilor, credincioşi în Hristos, ai scumpei noastre Ţări. Le cerem însă tuturor, ca o condiţie sine qua non a oricărei colaborări, identificarea deplină cu idealurile sfinte şi permanente ale României. Această identificare nu trebuie să fie o simplă supunere pasivă, ci o convingere vie care să se manifes-

teze prin fapte pentrucă, după cuvântul Scripturii, credinţa fără de fapte moartă este.

În speranţă că pentru opera la a cărei realizare am fost chemaţi prin încrederea Majestaţii Sale, Regelui Carol II vom avea întregul sprijin devotat al I. P. S. Voastre, rog pe bunul Dumnezeu să vă hărăzească an nou fericit plin de îmbelşugate roade duhovniceşti. Binevoii a împărtăşi aceste urări de Anul Nou tuturor slujitorilor şi credincioşilor sfintei Biserici de sub oblăduirea Prea Sfinţiei Voastre.

Ministrul Cultelor şi Artelor

Prof. I. Lupaş.

Religiozitatea şi bolşevizarea Chinei.

Prof. C. Rudneanu.

Extremul Orient a fost totdeauna punctul de atracţie al europenilor. Mai mult ca oricând azi lumea europeană se interesează de războiul dintre Chinezi şi Japonezi.

Şi cum e firesc oamenii caută să se informeze. China e punctul de atracţie al multora — în acea ţară unde oamenii au un fel special de a fi şi de a gândi, acolo unde misticismul se revarsă din belşug... *azi e jale!*

Pe noi ne interesează latura religioasă a poporului chinez, credinţele vechi, cari s'au păstrat de mii de ani şi cari sunt şi azi tot atât de vii în sufletul poporului.

În „ţara soarelui-răsare“ se aduc nenumărate ofrande lumii însufleţite, fenomenelor naturii — suprema jertfă o aduce „Fiul Cerului“ împăratul cel de odinioară, „sfânt“ în cece priveşte religia.

Chinezul din trecut şi cel de azi a stat neconţinut în contact cu spiritele strămoşilor, morţii sunt cei mai scumpi — ei sunt adevăraţii povătuitori ai vieţii sufleteşti a Chinezilor.

Cultul strămoşilor s'a perpetuat din generaţie în generaţie devenind tot mai puternic. Familia este strâns legată de acest cult strămoşesc. La acel altar al strămoşilor se pot vedea, numele cu toate evenimentele mai de seamă ce au săvârşit aceşti venerabili ai vieţii trecute.

La acele zile sfinte ale morţilor se adună toţi membrii familiei în jurul altarului sau al templului strămoşesc — acolo se proslăvesc cei trecuţi în lumea cerească prin rugăciuni şi ofrandele ce le aduc.

Am înaintea mea „Le Catéhisme de Confucius“ (Catehismul lui Confucius) în limba franceză de

Kon Hong Ming și *Francis Borrey*. O carte de mare însemnătate și deși scrisă în 1927, e foarte actuală pentru unele destăinuiri pe cari ni le fac autorii: un chinez și un francez. E o contribuție serioasă la studiul sociologiei chineze — după ani de studiu s'au hotărât ca să publice înțelepciunea lui Confucius — „căci după Confucius viața morală este acea viață unde se întrevede renunțarea și unde viața stă în conformitate cu bunul simț, cu rațiunea cu înțelegerea cea bună“.

Confucius a fost un mare stoic și un frumos epicurian. Aristocrat al inteligenței de secole de-a rândul poporul și l-a ales ca pe un conducător bun pe care l-a urmat în toate împrejurările vieții.

Caracteristica lui este laicismul, neglijat fiind elementul de odinioară al poporului chinez: misticismul.

Timpurile au fost revoluționate în China, când Occidentul a început ca să penetreze în Orient, el a venit printr'o forță a disciplinei, prin *spiritul grecesc*, generator de știință, *spiritul roman*, juridic și militar, formalist și religios, model de organizație și de stabilitate și *spiritul creștin*, esența fiind mai ales nobilele flori ale vieții creștine: *dragostea* și *milostenia*.

De patru sau cinci mii de ani piatra triumghiulară a civilizației chineze a fost **familia**.

Dogma națională a pietății filială a fost pivotul întregii mașini sociale din China, în ordinea politică, a dat Chinei lumea guvernământului — iar în ordinea religioasă: originea cultului strămoșilor, o religie populară, un fel de religie catolică cu nenumărați sfinți pe care-i are această Biserică — și unde șeful religios este tatăl familiei. Ceeace este mai curios că în acest Catehism al lui Confucius găsim la pag. 17 următorul pasagiu foarte semnificativ cu privire la bolșevizarea Chinei: „*Un pericol imens este în fața porții vechii țări: bolșevizarea maselor*, cu alte cuvinte: „*ordinea nimicitoare*“... tocmai ideile morale ale lui Confucius au început ca să fie inversate și părăsite. La pag. 20, se spune: „Stăpânul Kon amintește, că numai spiritul confuciano-creștin este capabil ca să mântuiască țara din pericolul unei grozavii care o amenință prin dispariția vechei concepții familiare, arhi-milenară — prin prezența bolșevismului subversiv pe o frontieră de 4—5 mii Km“....

Acestea sunt prevestirile ce le scrie într'o carte de morală *un chinez și un francez în 1927*. Azi acest pericol este deplin evidențiat — războiul din Extremul-Orient l-a confirmat adeva.

Anul bucuriei de a munci.

Așa ar fi potrivit să-i zicem anului care începe: Anul bucuriei de a munci.

Și neapărat va fi un an nou, înnoitor și aducător de mari și importante înnoiri.

Bucuria de a munci!

Ce puțin cugetăm noi asupra bucuriei de a munci!

Și cât de rar ne oprim asupra acestui lucru, încât cugetarea aceasta nu lasă nici o urmă statornică în sufletul nostru. Când ne găsim în fața unor asemenea considerațiuni ne simțim ca și străini la cugetarea în legătură cu bucuria de a munci. Nu ne încălzește, nu ne vorbește în graiu înțeles, plăcut și răspânditor de vrăji tainice.

Bucuria de a munci ni-se pare ca ceva de import. Pe când dimpotrivă s'ar cuveni ca această idee a bucuriei de a munci, să trăiască în adevăr realmente și în mod predominant în sufletul nostru; s'ar cuveni ca ea să acționeze ca orice fruct al sufletului, să strălucească, să mângâie și să răsplătească cu prisosință oboseala care de multe ori, prin firea lucrărilor și slăbiciunea noastră devine împovărătoare.

În general fiecare om urmărește ca munca sa să producă bucurie în sufletele altora.

Și numai atunci fiecare se bucură de munca sa când constată că alții și-au manifestat bucuria.

Cum o să se bucură cineva de munca mea, pentru care eu n'am nici un sentiment? Sau dacă în adevăr se bucură atunci aceea este o bucurie falsă, cum falsă a fost și bucuria mea și cum falsă a fost și munca mea.

Este poate cel mai întristător fapt pentru demnitatea omenească: să se susțină cu o muncă falsă și să se însuflețească de bucurii false.

E posibil ca munca cuiva să fie de real folos pentru obște. Dar dacă ea e săvârșită fără bucuria inimii proprii, valoarea ei este cu totul contestabilă. Și se poate adesea ca munca altuia să nu aducă nici o îmbunătățire sau ușurare obștii, dar dacă e izvorită din o inimă caldă e de preț cu mult mai mare.

Să încercăm însă a confunda bucuria de a munci cu orgoliul acela degradant care face mai mult sgomot și răsunet, Deosebirea între bucuria de a munci, bucuria tainică și plină de sfințenie și între bucuria orgolioasă a lucrului trâmbițat, e așa de mare și exact în același deosebire ca între inima celui creștin în care stăpânește Iisus și inima păgânească în care și peste care stăpânește și huzurește duhul lumii

acesteia. Căci orice s'ar zice, ceace e vrednic și principal de ținut în seamă e următorul lucru: bucuria de a munci e semnul nestrămutabil al superiorității ființei omenești cu acea condiție ca în ea să fie prezentă pururea mireasma, esența, viața și veșnicia evangheliei Domnului.

Să dea Dumnezeu ca anul care începe să fie anul bucuriei de a munci.

Pr. D. V. Anuțoiu

Geneza Arianismului

— Puncte de sprijin pentru Arianism în teologia creștină anterioară —

De Preotul Gh. Cotoșman
profesor la Academia teologică

Ne fiind Dumnezeu adevărat Fiul nici n'a adus un adevărat sacrificiu de expiere a păcatelor. Sacrificiul său este nul și imposibil. Căci suferințele și moartea unei creaturi sunt inutile. Și fiindcă Fiul care, după Arie, n'a fost dotat mai mult ca ceilalți oameni, față de care n'a fost mai superior decât prin întrebuintărea bună a voinței sale, a adus totuși un sacrificiu real, ne întrebăm — eu francezul Charpiot —: „cui a servit sacrificiul Său?”¹⁾ Exemplul vieții sale este deajuns nu numai spre a arăta cum se împlinește voința lui Dumnezeu, ci și spre a proba cum se poate împlini în mod perfect, și că toți oamenii pot deveni fiii lui Dumnezeu și primesc în dar toate atributele divinității și însuși titlul ca Fiul²⁾. Astfel Arianismul — care dintru început părea că apăra unitatea ființei divine, contra celor ce după părerea partizanilor săi, ar profesa politeismul — a căzut pradă inconsecvenței și absurdității teoriilor sale, ajungând la urmă să profeseze cel mai desmășat politeism ce s'a putut auzi până atunci.

Făcând o privire retrospectivă asupra doctrinei ariene ajungem la concluzia că ea cumulează în sine suma tuturor ereziilor din primele patru veacuri, și că ea va forma izvorul multor erezii ce vor frământa Biserica în veacurile viitoare. Arianismul este tot o urzeală meșteșugită de gnosticism, maniheism, ebionitism, monarhianism etc. la cari s'au adăugat toate lapsurile, neprevederile, imprudențele, lipsa de precizie în ceea ce privește alegerea termenilor de exprimare a dogmei sf. Treimi, precum și abaterile neintenționate ale unora din învățătorii și scriitorii creștini dela doctrina ortodoxă.

Urmând viguros principiile școlii teologice din Antiohia, Arie a luat în sens literal toate locurile din Sf. Scriptură în cari ni se relatează raportul Mântuitorului ca fiu al Omului cu Tatăl, ignorând și mistificând toate celelalte locuri biblice în cari Fiul dovedește consubstanțialitatea Sa cu Dumnezeu Tatăl și cu Duhul Sfânt.

În Alexandria, noua sa patrie fiind, antrenat de speculația teologică, filozofia platonicească și alegorismul dominant și caracteristic al școlii de acolo, Arie putu să-și construiască cu facilitată doctrina sa fantezistă. În analizarea punctelor de sprijin de care s'a servit Arie la formularea doctrinei sale vom utiliza metoda istorică genetică, ca fiind cea mai adecvată pentru elucidarea chestiunii ce ne preocupă. Vom începe așadar cu dovezile din Sf. Scriptură și apoi cu cele din Sf. Tradiție, până la timpul când s'a ivit erezia. Ne vom opri la filozofia filoniană precum și la toate ereziile anterioare la cari vom găsi în germene doctrina ariană.

Dovezile le vom aduce în ordinea următoare: din Sf. Scriptură a Vechiului și Noului Testament, — filozofia religioasă a lui Filon, — Părinții apostolici, — Părinții și scriitorii bisericii, simbolul din Constituțiunile apostolice, — eretici: ebioniți, gnostici, antitrinitari sau monarhienii, schisma lui Ipolit și dascălii lui Arie.

a) Dovezi din Sf. Scriptură.

În sprijinul părerilor lor, arienii aduceau o mulțime de citate din Sf. Scriptură. Din cuvintele lui Solomon, Pilde, c. 8, 22: „M'au zidit pe mine început căilor sale”, arienii deduceau că Fiul lui Dumnezeu a avut un început și că fu adus la ființă numai pentru fapte, așadar că el este cel dintâiu după fapte.

Tot această părere o deduceau din numirea Fiului ca cel întâiu născut al Făpturilor. În adevăr, dacă este el cel întâiu născut al făpturilor atunci și el ține de faptură. Aplicau Fiului ideea de faptură, pentru cuvântul că și oamenii se numesc fiii lui Dumnezeu, iar Hristos se numește fratele lor. Precum aici Mântuitorul e asemănat cu oamenii, așa în alt loc cu îngerii³⁾. „Făcându-se cu atât mai bun decât îngerii, cu cât a moștenit mult mai deosebit nume decât ei”. Aici s'ar arăta lămurit că este o deosebire numai în gradul deplinătății; iar cuvântul „genomenos” „făcut”, ar fi o dovadă că Fiul face parte din fapte. Tot în sprijinul aceleiași afirmațiuni aduceau și locul⁴⁾: „Cu neclintire deci să știe toată casa

1) Idem, ibid. p. 40).

2) Idem, p. 41).

3) (Evrei, 1, 4).

4) (Fapte 2, 36).

lui Israel că Dumnezeu pe acest Iisus pe care voi lați răstignit l-a făcut Domn și Hristos⁵⁾.

Iar din cuvintele⁶⁾: „Iubit-ai dreptatea și ai urât fărădelegea: pentru aceasta te-a uns pe tine Dumnezeu, Dumnezeuul tău cu untul de lemn al bucuriei mai mult decât pe tovarășii tăi“, arienii se credeau în drept a trage concluzia că Hristos a primit vrednicia lui mai mult pentru virtutea lui excelentă. În special articulați tare locul din *Filip. 2, 6—11* și conjucția „dio“ „pentru aceea și Dumnezeu l-a preatnălțat și i-a dat lui nume, care este mai presus de orice nume“. Expresia: „exarisato“ dăruit, le-a dat prilej a caracteriza înălțarea lui Hristos ca haris, har. Și tocmai fiindcă Hristos a fost înălțat pentru ascultarea lui și a ajuns ceva ce n'a fost mai înainte, de aceea el este schimbăcios din fire⁶⁾.

(Urmează).

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

(Continuare)

În urma acestei hotărâri mitropolitul Miron Romanul (1874—98) provoacă la 22 Aprilie 1880 adunările eparhiale din Arad și Caransebeș să adere și ele la proiectul reînființării episcopiei Timișorii, arătând că dieceza Caransebeșului ar urma să cuprindă județele Severin și Caraș, iar cea a Timișorii Timiș și Torontal¹⁵⁾. Sinodul eparhial din Arad aderă în ședința din 2/14 Maiu 1880, dar cu oarecari rezerve și de aceea mitropolitul provoacă din nou eparhiile în 1881 să-și dea adeziunea, ceace ele acuma fac în mod formal și definitiv¹⁶⁾.

Congresele național-bisericești din 1881, 1886 și 1888 urgentează consistorul mitropolitan să întocmească raportul privitor la arondarea episcopiei timișorene¹⁷⁾. În 1888 intervine și o nouă propunere din partea sinodului eparhial Arădan de a se înființa episcopia Timișorii¹⁸⁾, iar congresul din 1891 constată că fondul șagunian destinat celor două episcopii Timișoara și Oradea se urcase la suma de 165.483 fl. 30 cr.¹⁹⁾. Congresele din 1895 și 1897 se ocupă și ele de necesitatea reînființării celor două epis-

copii dar nu iau nici o măsură efectivă pentru realizarea lor²⁰⁾.

Însfârșit în 17/29 Aprilie 1898 sinodul eparhial arădan își dă învoirea la desmembrarea celor patru protopopiate anexate din Banat ca împreună cu alte două luate dela eparhia Caransebeșului să formeze teritoriul noii episcopii timișorene²¹⁾. Congresele național-bisericești din 1900 și 1909 decretează însfârșit în mod definitiv și definitiv înființarea eparhiei Timișorii, cel din urmă fixându-i și granițele definitive. Mai trebuia acum aprobarea statului maghiar, care însă nu s'a putut obține din motivul pe care l-am spus deja²²⁾.

Așa au rămas lucrurile până după războiu când s'a pornit din nou lupta pentru episcopia Timișorii. Numai din partea Primăriei Municipiului Timișoara au pornit, începând cu anul 1921, cinci memorii către Ministerul Cultelor, urmate de cele ale Prefecturii și ale corporațiilor parohiale din Timișoara adresate Președinției Consiliului de Miniștrii prin care se cerea înființarea cât mai urgentă a acestei episcopii²³⁾. Între anii 1932—34 au urmat o nouă serie de cereri și memorii, iar în 1935 Primăria Municipiului și Prefectura Județului au înaintat Guvernului alte două memorii²⁴⁾. Însfârșit la 22 Septembrie 1935 se convoacă o mare adunare națională în Timișoara²⁵⁾ în care se votează în unanimitate o moțiune cerând urgenta reactivare a episcopiei românești de Timișoara²⁶⁾. I. P. S. Patriarhul Miron fiind sesizat printr'o telegramă de această adunare²⁷⁾ a adus chestiunea în discuția congresului național-bisericesc întrunit în zilele de 14—17 Octomvrie 1935 care a hotărât că dacă statul sau orașul Timișoara vor asigura întreținerea episcopiei atunci ea se va înființa, în orice caz să se caute neîntârziat modalitatea practică de a se înființa cât mai urgent această episcopie²⁸⁾.

§ 3. Episcopia Caransebeșului și Vârșefului.

După cum am văzut într'un ș precedent episcopia Caransebeșului e foarte veche și cu toate că nu cunoaștem numele tuturor ierarhilor ei, se pare că ei s'au succedat în șir aproape neîntrerupt, chiar și pe timpul Turcilor. Dovadă despre aceasta avem faptul că încă din timpul

20) Idem l. c.

21) Idem o. c. p. 44.

22) Idem o. c. p. 48—50.

23) Idem o. c. p. 52.

24) Idem o. c. p. 61.

25) Idem o. c. p. 74.

26) Idem o. c. p. 90.

27) Idem o. c. p. 92.

28) Biserica Ortodoxă Română An. LIII. Nr. 2—10 p. 408.

5) (Psalm 45, 7).

6) (Sf. Atanasie cel Mare la At. Mironescu, op. c.)

15) Idem o. c. p. 40.

16) Idem o. c. p. 41—42;

17) Idem o. c. p. 43.

18) Idem l. c.

19) Idem l. c.

lor rezida în Caransebeș episcopul Moise Petrovici, și ca atare nu e exclus să fi avut înaintași. Impotriva episcopului Moise un număr de 12 preoți și 40 knezi se adresează la 10 Februarie 1717, în numele credincioșilor din eparhia Caransebeșului, printr'o petiție, generalului austriac Steinville, comandantul militar al Timișorii, cu rugămintea de a-l îndepărta din eparhie deoarece „ține mereu la rânduiala turcească²⁹⁾“ adecă îi despoaie în mod cu totul necreștinesc, de rodul muncii lor, sub fel de fel de pretexte canonice sau nu. Ce măsuri se vor fi luat împotriva episcopului nu știu, dar sigur e că el rămâne mai departe episcop al Caransebeșului. La 1721 ia parte la anumitul sinod din Timișoara, iar pentru ultima dată e amintit la 1727 când fu însărcinat de mitropolitul Belgradului și Carlovitului Moise Petrovici (1726—30) să instaleze pe alesul dar nehirotonitul episcop al Râmnicului, Ștefan (1727). În acest an se pare că și moare³⁰⁾ cu toate că unii cred că Moise ar fi păstorit până la 1733³¹⁾. Ce e sigur însă e că Moise a fost român, căci altfel dușmanii săi i-ar fi reproșat acest defect, cum trebuie de altfel să fi fost și Petronie, pe cari aceștia îl cer de episcop în locul lui Moise, pe cari alte calități nu credem să-l fi putut impune³²⁾.

(Urmează).

Predică de Nașterea Domnului.

De: Preotul **Tursa Octavian**
profesor, spiritualul Academiei teologice.

Astăzi s'a născut: Cel-Fără
De-inceput, cum a spus proorocii.

Frați creștini!

Sărbătorim astăzi una dintre cele mai mari praznice pe cari le-a statornicit Biserica noastră ortodoxă, praznicul Nașterii Domnului.

Sărbătorim prin praznicul Nașterii Domnului, una din dogmele, una din tainele dumnezeiești: întruparea lui Dumnezeu, taina înomenirii lui Dumnezeu, cum acest Dumnezeu și-a trimis pe unicul fiu al Său, pe Iisus Hristos în lume, care ca om adevărat avea să aducă răscumpărare întregului neam omenesc și să mântuiască pe toți cei ce vor crede într'ânsul. Dar să vedem! Ce va să însemne nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos în lume?

Fost-a necesară ivirea și venirea unui Mântuitor, a unui izbăvitor al oamenilor?

Iubiți creștini!

Dumnezeu a creat o unică pereche de oameni, pe Adam și pe Eva, din care noi toți cei ce ne-am

născut și ne vom naște până la sfârșitul veacurilor, ne ducem origina. Și pentruca să fericească această mică pereche de oameni și printrânsii tot neamul omenesc, Dumnezeu a voit să încheie cu ei o legătură morală, o minune pe veacuri fericită. Și ca să poată prima pereche de oameni realiza această legătură morală, Dumnezeu i-a așezat în cel mai fericit colț de pe fața pământului, i-a așezat în edenul fericirii, în rai. Acolo exteriorizează Dumnezeu încheerea acestei legături morale prin următoarea poruncă: Din toți pomii să mâncați, dar din pomul cunoștinții binelui și a răului să nu mâncați, căci în ziua în care veți mânca, de moarte veți muri.

Ce sublimă legătură!

Omule! Eu îți dau toată fericirea pe acest pământ și îți arăt că până aici este limanul viețuirii, dincolo de vei trece, e prăpastie, e moartea. Alege omule! Voești să viețuești până la liman, sau vrei să treci dincolo în prăpastie. Dar nu uitați un lucru, de veți trece dincolo în prăpastie, de moarte veți muri.

Dar omul în mândria sa arogantă a păcătuit. El n'a voit să primească lozul pe care-l lansa Dumnezeu, lozul fericirii, ci primește lozul pe care-l lansează diavolul sub masca șarpelui ispititor, lozul osândirii, cade în prăpastie și păcătuște. Păcătuiind prima pereche de oameni soarta întregii omeniri a fost pecetluită. Omul a frânt legătura cu Dumnezeu. Prin această frângere a legăturii, oamenii s'au depărtat de la Dumnezeu, de la mântuire. Omul a violat sfințenia grației dumnezeiești. Dar pentruca omul să se poată mântui, el trebuia din nou să ajungă la Tatăl cel Ceresc, la reîmpăcarea cu Dumnezeu. Legătura ce omul a frânt-o cu Dumnezeu trebuia refăcută, reinnoită. Dar cine să reinnoiască legătura frântă cu Dumnezeu Tatăl? Omul? Doar el a frânt-o! Exista acea posibilitate, ca cerul să se coboară pe pământ. Și atunci Dumnezeu, Tatăl nostru al tuturor nu putea să vadă cum omul se svârcolea în marasmul păcatului săvârșit, cum orbecăia în întuneréc, și în atotbunătatea sa hotărăște să ne trimită nouă un Mântuitor, pe Fiul său pe Iisus Hristos în lume, care prin jertfa Sa de pe suișul Golgothei avea să ne ducă din nou la picioarele Tatălui Ceresc; avea din nou să ne reîmpace cu Dumnezeu. Iată necesitatea nașterii Mântuitorului oamenilor

Să facem astăzi un pelerinaj cu mintea noastră, cu sufletul nostru la peștera din Vifleemul Iudei, să ne reîntorcem cu 1937 de ani în urmă, pentruca să vedem cum s'a născut Fiul lui Dumnezeu.

E anul 750, după cum numărau Romanii.

E anul cel mai greu, cel mai încercat pentru poporul român. Poporul roman din cauza războaielor multe era sleit de putere. Nedreptatea și viciile încep să rodească. Dar nu numai atât. Imoralitatea a început să se cuibărească în pătura societății înalte Cei chemați în loc să conducă statul, își găseau plăcerea și se complăceau a bea până în fund paharul imoralității. Crimele — sinuciderile — jafurile — imoralitatea — corupția, iată ce stăpânea pe Romani. Romanii nu mai credeau nici în zei.

Numai poporul de jos, cei prigoniiți, cei flămânzi, cei oropsiți, cei obidiți în durerea lor își ridicau ochii spre cer și așteptau ceva de sus.

Așteptau din clipă în clipă un semn, o arătare din Ceruri. Se întrebau; oare cât să mai dureze amarul lor? Trebuie să vină cineva să-i scape de necazurilor lor? Doar li s'a promis oamenilor un Mântuitor. Cu 4000 de ani în urmă profeții au rostit acest lucru. Veni-va El în eurând? Iată, iubiților creștini, întrebări la cari nu

29) St. Pop o. c. p. 7.

2) Idem o. c. p. 68 și 106.

3) Dr. Gh. Popovici o. c. p. 30.

4) Dr. St. Pop o. c. p. 9—10.

puteau răspunde. Fremătau noroadele și se sbuciumau, și așteptau să le grăiască Cerul, să le vină Messia. Și iată că Messia se apropie

E ziua de 25 Decembrie a anului 750. În acea zi, după glasul împărătesc al lui August, trebuia să se efectueze în întreg imperiu roman un recensământ — o numărătoare a populației.

În ziua acelei numărătoare a populației, Maria, o femeie evlavioasă ce a aflat har înaintea Domnului în pântecul căreia se zămislea prin conlucrarea Duhului Sfânt Mântuitorul lumii, și ajutorul ei, dreptul Iosif, de meserie teslar, doi oameni sărmani pleacă din Nazaret unde locuiau spre Viffeemul Iudeei de unde erau de origine ca să fie prezenți la numărătoarea populației acelei localități. Dar orașul Vifleem gemea de lume. Maria și Iosif colindă de la casă la casă, ca să găsească un loc de adăpost. Deschid toate ușile locuitorilor și cer adăpost. Dar toate încercările lor rămân zadarnice. La toate casele li se răspunde, că n'avem loc de adăpost pentru voi! Și atunci amândoi se resemnează, întră în staulul unui grajd ca să se adăpostească în ieslea staulului peste aceea noapte.

Dar în noaptea aceea se produce în toată lumea o minune. Acolo în ieslea staulului în care Maria și Iosif au intrat pentru adăpost, sub un ghemoioc de paie, înfășat în câteva scutece, încălzit de căldura ce o sufla nările unui bou, se naște Mântuitorul lumii și al nostru izbăvitor.

Iată măreția, în care se naște Fiul lui Dumnezeu! Paie în loc de pat regesc, câteva scutece rupte dintr'o cămașă sdrențuită în loc de purpură, mugetul bouului și a măgarului din grajd, behăitul oilor și hămăitul cânilor din curte, iată splendoarea și cadrul măreț în care se naște Impăratul-Împărăților lumii! Și s'a născut așa de umil Mântuitorul lumii, fiindcă prin aceasta umilintă a Sa a voit să arate oamenilor: „Că cel ce se va umili acela se va înălța, și cel ce se va înălța acela se va umili“. Iată, cum se naște Mântuitorul lumii!

Iubiți creștini!

Ceeace ne aduce Mântuitorul Iisus Hristos cu nașterea Sa, e darul vieții. Și ni-a dat acest dar al vieții prin scânteia divină care e în noi și care e sufletul nostru, ca cu acest suflet și cu ajutorul harului divin să mergem spre continuă desăvârșire morală, să mergem pe calea virtuții. Uitați-vă în jurul vostru și veți vedea, ce fac unii creștini cu acest suflet ce Dumnezeu ni l-a dat odată cu nașterea Sa? În loc să caute drumul spre continuă perfecțiune morală, ei își întinează sufletul lor, căzând în imoralitate! Uitați-vă cum sufletul lor se bălăcește în noroiul păcatelor ce le săvârșesc? Uitați-vă la ei, cum distrug întrânșii chipul lui Dumnezeu și cum trăesc în cloaca diavolului? Și acum întrebați-vă pe voi înșivă, ce faceți cu sufletul ce Dumnezeu vi l-a dat? Oare nu striviți cumva în voi prin faptele pe cari le săvârșiți, sufletul vostru, chipul Lui Dumnezeu? Mântuitorul nostru Iisus Hristos voește astăzi să se nască în sufletele noastre, în sufletele voastre ale tuturor, ca noi să renaștem spre o viață nouă, spre o viață dumnezească? El trebuie Să se nască și să încălzească gheața sufletelor noastre! Oare curățitu-v'ați sufletele de spini păcatelor, pentruca să primiți în sufletele voastre pe Iisus Hristos odată cu nașterea Sa? Pregătit-ați sufletele voastre pentru nașterea Domnului?

Câți dintre creștini nu răspund astăzi când Mântuitorul voește să se nască în sufletele lor, cu răspunsul pe cari l-au dat locuitorii orașului Vifleem Mariei și lui

Iosif, zicând: că n'avem loc pentru tine în sufletele noastre?

Câți dintre creștini nu răstignesc astăzi pe Iisus Hristos în sufletele lor, prin bețiile la cari se dedau, crezând că în felul acesta se pregătesc pentru nașterea Domnului? Ne-am înnoit de sfințele sărbători din creștet și până în tălpi? Oare înnoitu-ne-am sufletul nostru?

Și dupăcum grădinarul curăță de vâsc ramurile copacilor, pentru ca să pătrundă la ele mai multă lumină, și dupăcum am simțit necesitatea de a îmbăia corpul nostru, pentruca să scăpăm de murdăria lui, cu cât mai mult aveam cu toții datoria, de a descătușa sufletele noastre de carapacea păcatelor, atăzi când tuturora ni Se naște un Mântuitor? Cine nu s'a înnoit în sufletul său, cine nu s'a pregătit, bând din'acea băutură spirituală care e sângele Domnului, cine n'a luat o frântură din corpul Domnului, în sufletul aceluia nici când nu se naște Mântuitorul Iisus Hristos?

Iubiți creștini!

Imaginați-vă cu toții o zi de Crăciun. O droaie de copii sărmani a venit să cerșească la casa ta. Tu i-ai primit în casă și când ai văzut casa ta plină de bună-tăți, când ai văzut pomul de Crăciun al copiilor tăi că e încărcat cu daruri, când te-ai uitat la copiii tăi și ai văzut că ochii lor strălucesc de fericire și când te-ai uitat la acea droaie de sărmani și ai citit pe ochii lor amarul și necazul, și-e și s'o făcut milă de ei, i-ai încărcat cu daruri, ai trimis lemne pentru încălzit părinților lor, te-ai îngrijit de sănătatea lor, iată asta este sărbătoarea nașterii Domnului!

Iată, asta este mântuirea ta!

Ceeace aduce Mântuitorul Iisus Hristos cu nașterea Sa în lume e darul mântuirii. Nimeni nu poate spune că nu poate fi mântuit. Amintiți-vă de fapta Apostolului Petru, că s'a lepădat de Iisus Hristos în timpul cel mai critic și totuși a fost erlat de Mântuitorul Iisus Hristos, și totuși a fost mântuit. A fost mântuită și femeea păcătoasă! A găsit mântuire și Maria Magdalena! A fost mântuit și slăbănogul dela scaldătoarea oilor, ce zăcea de 38 de ani de ce a mai cruntă boală, de paralizie din cauza păcatelor sale! A găsit mântuire chiar tâlharul de pe cruce! Și noi să nu putem găsi mântuire!

Ceeace aduce Mântuitorul Iisus Hristos cu nașterea Sa în lume, e scara de desăvârșire morală. Sunt trei scări de perfecțiune morală. Vrei să urci întâia scara, Mântuitorul Iisus Hristos îți răspunde cu răspunsul dat tânărului bogat: Păzește poruncile mele!

Vrei să urci a doua scară de desăvârșire morală: Du-te vinde averea ta și împarte-o săracilor!

Vrei să urci a treia scară de desăvârșire morală și ultima, pentruca să câștigi și dincolo răsplata cea mai mare: la jugul Lui Hristos și urmează-I Lui, și vei avea comoară în cer!

Alege omule, ce scară de desăvârșire vrei să urci!

Iubiți creștini!

Vă amintiți de naufragiații de pe vasul Titanic. Înainte de a fi înghițiți de valurile mării acei naufragiați cântau: Mai aproape lângă tronul Tău Doamne. Și noi suntem naufragiați pe valurile vieții, iar astăzi când se naște Mântuitorul Iisus Hristos, sufletele noastre să cânte: „Naște-te Doamne în inima mea, petru că să găsesc fericirea de veacuri“.

Amin.

*La telegrama omagială trimisă de către
Prea Sfințitul Episcop Vasile, Majestatea Sa
a binevoit să dea următorul răspuns telegrafic:*

**Mulțumesc Prea Sfinției Tale
pentru omagiile și loialele urări
trimise de anul nou în numele
Eparhiei**

CAROL

ȘTIRI

Sărbătoarea Anului nou în Caransebeș a fost cu adevărat o zi luminoasă, de sărbătorească bucurie a sufletului creștinesc. Impresionantă a fost rugăciunea făcută de însuși Prea Sfințitul Părinte Episcop Vasile pentru un an de pace, de rodire, sufletească, de înnoiri binecuvântate și de înmulțire a dragostei între oameni. Ca la o sărbătoare cu adevărat mare, biserica a fost plină de credincioși. La orele 11, timpul când se terminase liturgia și s'a început rugăciunea, a sosit armata, pentru al căreia Cap, Majestatea Sa Regele nostru în această slujbă încă s'a rostit rugăciune. La terminarea slujbei, însoțit de dl It. Col. Ion Utza, Prea Sfințitul a trecut prin fața trupei, binecuvântându-o. Comand. Garnizoanei, dl It. Col. Utza a adresat armatei câteva însuflețite cuvinte. Armata, într'un glas cu populația civilă a strigat apoi „trăiască Regele“.

După toate acestea a urmat o recepție la reședința episcopescă. Au participat la această recepție delegații tuturor autorităților, corpul ofițeresc, corpul didactic, corpul preotesc în frunte cu consilierii eparhiali și funcționarii Episcopiei. Prea Cucernicul Protosinghel, Dr. Laurențiu Busuioc, prof. la Academia teologică a prezentat P. S. Episcop omagiile și devotamentul celor de față la întreita sărbătoare a Înaintestătătorului eparhiei noastre. A răspuns vădit mișcat Prea Sfinția Sa, mulțumind pentru dragostea ce i se arată, în care vede o cheazășie de alipire la muncă devotată binelui bisericii și al Patriei. În semnul acestei dragoste apelează, din pragul noului an, la aceeași alipire, aceeași însuflețire la muncă, care să ferească pe cei cari așteaptă în mijlocul nostru un mai bine, un spor în toate. După recepție a urmat o gustare servită în salonul cel mare.

† **Septimlia Munteanu născ. Băianțu** soția vrednicului nostru preot Ioan Munteanu din Făget, nu de mult ales protopop al Bocșei-montane, a răposat în **Domnul Marți** în 4 Ianuarie a. c. în vârstă numai de 38 ani. După această aleasă soție și mamă, rămân nemângăiați soțul și doi copii — între cari Florica numai de cinci anișori. În mormântarea i s'a făcut chiar în ziua de praznic a Botezului Domnului, însoțindu-o la groapă toți intelectualii din Făget, corul și jalea întregii ei comune natale. Românești, unde a fost depusă spre vecinică odihnă.

Bunul Dumnezeu să dea răposatei fericirea din Ceruri, iar celor lăsați aici se le trimite a Sa tărie și îmbărbătare!

Festival. În seara de Anul nou, „Căminul cultural“ din loc, de sub conducerea dlui învățător P. Jumanca, a dat o serbare reușită, formată din puncte corale și o piesă comică, jucată de flăcăii țărani și țărance.

Dl profesor D. Cusma neobositul dirijor și regisor al căminului s'a bucurat de un frumos rezultat moral.

Un fapt îmbucurător. Duminică, a doua zi din Anul nou pâr. P. Bancea a prezentat în biserica catedrală o statistică despre mișcarea populației din oraș.

Din cifrele comparate am constatat cu multă satisfacție că populația din orașul nostru tinde spre o creștere simțitoare; în ultimii ani nașterile întrec cazurile de moarte cu o medie de 20.

Societatea Națională de Cruce Roșie Filiala Caransebeș.

Nr. 3/1938.

Convocare.

Membrii Soc. Naț. de Cruce Roșie Filiala Caransebeș prin prezenta sunt rugați a lua parte la Adunarea Generală care se va ține în ziua 23 Ianuarie a. c., orele 4 p. m. în cancelaria Gimnaziului de fete.

Ordinea de zi :

1. Aprobarea membrilor cooptați în comitet.
2. Darea de seamă asupra activității comitetului.
3. Raportul casierului și al cenzorilor asupra gestiunii.
4. Descărcarea comitetului.
5. Eventuale propuneri.

Caransebeș, la 2 Ianuarie 1938.

Președintă.

Secretar.

E. Neamțu.

T. Dobromirescu.

Aviz

Tot felul de
picturi bisericești,

pictări de biserici
renovări și spălarea bisericilor,
apoi obiecte:
diferite icoane, ripizi, rapori etc. etc.
execută prompt și cu prețuri convenabile

Prof. Gh. I. OTONOĞA

CARANSEBEȘ, Str. Cloșca Nr. 1—3.